

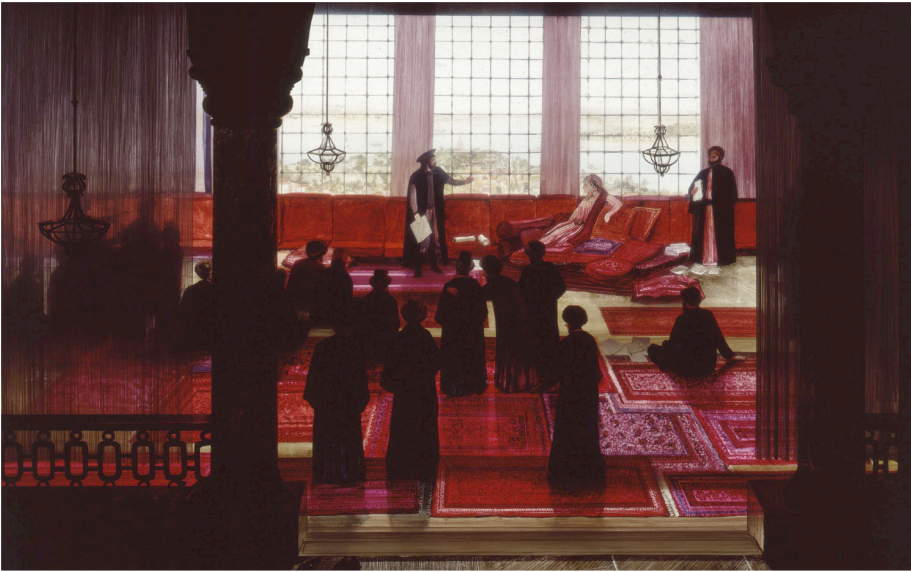
משה מנדלסון

פילוסוף יהודי וגרמני חשוב בן המאה ה-18. מנדלסון קרא ליהודים להשתלב בחברה הגרמנית והאירופאית שנפתחה במהלך המאה ה-18, נתנה זכויות ליהודים ועודדה אותם להיכנס בשעריה ולצאת מהקהילות היהודיות האירופיות הסגורות יותר. כתב ספרים רבים, ביניהן תרגום התנ"ך לגרמנית עבור יהודי גרמניה שיוכלו להבינו טוב יותר. מיוחס לו המשפט: "היה יהודי בביתך, ואדם בצאתך". הגותו הקימה עליו את זעם המנהיגים היהודים המסורתיים.

הגאון מוילנה

רבי אליהו בן שלמה זלמן, נודע גם כג"א, או פשוט הגאון, בן המאה ה-18. בתקופתו התפתחה תנועת החסידות – תנועה עממית שקראה לצורות חדשות של תפילה ושמירה על המצוות, והובלה על ידי הבעל שם טוב. הגאון מוילנה התנגד נחרצות לתנועה זו, שהתפשטה במהירות בקהילות מזרח אירופה, וקרא להחרים אותם (כלומר – לנתק כל מגע איתם ולא להתייחס אליהם כיהודים) כמה פעמים בחייו. חרמות אלו קרעו קהילות ומשפחות, וכללו גם שריפת ספרים והתדרדרות לאלימות במקרים קיצוניים. בסופו של דבר, למרות כל אלו, חרמות אלו נכשלו, ותנועת החסידות התפשטה וקיימת עד היום.

דונה גרציה

אשת עסקים ומנהיגה בת המאה ה-16. ב-1555, אפיפיור חדש בשם פאולוס הרביעי החליט לפעול נגד קבוצת יהודים פורטוגלים אנוסים שחיו בעיר אנקונה שבאיטליה (אז בשליטת הוואטיקן). הוא העלה על המוקד 24 יהודים ויהודיות. דונה גרציה, ששהתה באותו זמן בקונסטנטינופול (אז קושטא, בירת האימפריה העותמאנית) ניסתה להציל אותם, וכשלא הצליחה ארגנה חרם על נמל אנקונה. בעקבות החרם עברה תקופה כלכלית קשה על אנקונה, ויהודי אנקונה עצמם התנגדו למהלך, כיון שפגע בהם. החרם הפסיק זמן לא רב לאחר מכן, בשל מות האפיפיור פאולוס הרביעי.

שלומציון המלכה

שלומציון הייתה שליטת ממלכת יהודה בין 76 ל-67 לפני הספירה. היא קיבלה את השלטון לאחר מותו של בעלה אלכסנדר ינאי. כמלך, אלכסנדר רדף פלג בעם היהודי – הפרושים, שהתנגד למלחמה של אלכסנדר בממלכות באזור. אלכסנדר רדף אותם עד כדי צליבה של 800 מהם מחוץ לירושלים. שלומציון לעומתו הפסיקה את הרדיפות וקירבה את הפרושים לשלטון. החלטה זו, יחד עם החלטות נוספות, הביאה לתקופת שלטון שנחשבת לאחת השקטות והטובות בתולדות ממלכת יהודה.